

ПЕЧЕРАСА Вөрлезыг

Лезöны—ВКП(б) Мылдинса Райком да РК
№ 20—21 | 1937 во | Доньыс
(379-380) | Март 5-д лун | 10 ур

Февраль 22-öд лун рытö Сыктывкарын Коми да Кареліја АССР-са знатнöј јöз кырымалісны 1937-д вога вөрлезан план медбура тыртöм могыс ордјысан социалістичнскöј договор.

Кареліјакöд ордјысöмын воҥза места бостöм ем ыжыд честа делö мїјан республикаса быд вөрлезыглөн, инженерно-технічскöј работніклөн, быд ужалыглөн.

ВКП(б) ВОЈВЫВ КРАЈКОМ БЈУРОЛÖН 1937-öд во февраль 13-öд лунса шуöм

„Нечерноöмнöј полосага крајјасын да областјасын колхозјасос организација да овмос боксаң јонмöдöм да вїзму овмос кыпöдöм Јылыс“ ВКП(б) ЦК-лыс да СССР СНК-лыс 1935-öд во декабр 19-öд лунса шуöмсö Коми АССР-ын олöмө пöртöм јылыс

Прїзнајтны, мыј колхозјасос организација да овмос боксаң јонмöдöм јылыс ВКП(б) ЦК-лөн да СССР са Совнаркомлөн 1935 д во декабр 19-д лунса шуöмыс Коми АССР-ын пöртөй олöмө неудоовлетворїтелнöјә.

Партїја крајкомдөн да КПК-са уполномоченнö, он прöверїтöмөн тöдмалöма, мыј ЦК-лыс да СНК-лыс вылын индöм шуöмсö неудоовлетворїтелнöя олöмө пöртöмыс лöі сы вöсна, мыј Коми обкомлөн да райкомјаслөн руководствоыс хозјаственнöј делöјасдөн ылалöмөн енөвтїсны партїнöј ужсö, абу тырмымдөн топыда јтчöмадс первїчнöј колхознöј организацијаскöд да коммунистјаскöд, кодјас ужалöны колхозјасын, мыј партїнöј, советскöј да земелнöј организацијајас уна рајонјасын ордöчисны колхозјасыс, да колхознїкјас пöвсын вьвти омöл партїно-массöвöј ужыс. Коми обкомсаң ез вöв контролыс колхозјасос организација да овмос боксаң јонмöдöм вопросјас куза наён прїмитöм шуöмјас олöмө пöртöм бöрсә.

Ставыс тадö подтврждајтсö тащöм фактјасдөн:

а) колхозјасдөн вөскöдлан практиканын јонжыкасö тыдалöны вөскöдлыс колхознöј кадрјас дорö админїстру, тан методјас, 1936-д воын Коми АССР-ын снїмитöма да вежöма колхозјасса правленїејасыс 158 јуралысöс (658 колхоз пыс); јона паскалöма колхозса јуралысјассö уж вылыс вештан практика сїктсöветјас, РК-јас, рајкомјас воғмöстчöм сертї сїдö кадö, кор тајдö организацијасаныс ез вöв оравлытöм отсöгыс колхозса вөскöдлысјаслы на воҥын сувтöдöм моҥјассö олöмө пöртöмын;

б) вöлны колхознöј землепользованије нарушїган фактјас, кодјас петкöдчисны колхознöј вїзјас кодсурöдн асвöланас ышкöмын (Сыктыв, Шојнаты рајонјас). Нарушајтчылыс-вїзмуужалан артеллөн уставыс, кор колхознїкјаслөн лчнöја ползүтчан скöтыс обеспечївајтчїс көрымдөн öтувја скöт көрымјас шцöт вылö, сыыс кыңзї уна колхозјасын вöлны фактјас, кор торја колхознїкјас нубöдалїсны индивидуальнöј кöзајас наён вöрын лöсöдöм участкасын. Вїзму артеллыс уставсö тајдö став нарушајтöмјасыс подрывајтїсны колхозјассö организација да овмос боксаң јонмöдöмсö;

в) МТС-јасса дїректорјас (Јемдїнын, Вїзїнын) асланыс уҗын чїк тырмытöма пуктывлїсны внїманїе асланыс МТС-ува колхозјассö организација да овмос боксаң јонмöдөн да сенї урожајност кыпöдан вопросјас вылö да лезїсны уна зүгöмјас колхозјаскöд расчотјасын. МТС-лөн тајдö öшыбкајасыс, кодјассöс ердöдöма Коми обкомдөн, вїеталöны сы јылыс, мыј МТС уждөн ез вöв тырмымдөн вөскöдлöма кыңзї обкомдөн да ОблЗУ-дөн, сїдї рајкомјасдөн да РК-јасдөн;

г) Коми АССР-са уна рајонјасын да колхозјасын устав зүгöмјасыс лöіны сы вöсна, мыј медвојдөр, колхознїкјассö аснысö абу тырмымдөн актївнöја кыскöма колхоз пышса олöмлыс вопросјас рїзрешајтöмö. Колхознїк аслөн öтувја собранијејас оз нубöдыны регуларнöја, на кеҥлö оз лöсöдчыны. Уна ғырыс вопросјас, кыңзї колхоз правленїејас председател асöс уж вылыс вештöм лöбö бөрїдм, МТС-кöд, вöрпромхозкöд договорјас вöдöм, прїходно-расходнöј сметајас прöизводственнöј план, колхозлыс фїнансöвöј уж обсудїтöм уна колхозјасын лöбө нїдї оз обсуждајтсы лöбө обсуждајтсö еша колхознїкјас дырї;

д) колхозјасса правленїејасын председателјас да шленјас асланыс уж јылыс колхознїкјас воҥын отчїтывајтчылöны шоча, колхоз јасса ревїзїоннöј комїссїјајас оз ужавны. Ставыс тајдö вадöдїс колхознöј средствојас таргајтан фактјасö да колхоз правленїејасса председателјасдөн контролтöг ужалöмö.

ВКП(б) Војывса крајком шуö: 1. Коми АССР-ын партїнöј да комсомольскöј организацијајас воҥын подувја моҥөн лöбö контрреволюционнöј троцкїстско-шїнов-евскöј, правоопортунїстїчскöј, кулачкöј элементјассö, кодјас воҥд зїлöны нубöдны ассыныс контрреволюционнöј ужсö, колхоз асöс кїстöм вылö сїдöс вөскöдбöмөн,—воҥд ердöдалöм, разоблачїтöм да накöд расправїчöм.

Тајдö моҥсö олöмө пöртöм колö лоны обеспечїтöма партїја пышса да комсомольскöј уж јонмöдöмдөн, быд коммунистлыс, комсомолецлыс бдїтелностсö кыпöдбöмөн, паскыд колхознöј массајас пöвсын партїно-массöвöј уж јонмöдöмдөн да та под вылын ассыныс колхознї јаслыс бдїтелностсö кыпöдбöмөн.

Колхознїкјас пöвсын партїно-массöвöј уж јонмöдöмыслы колö обеспечїтны быд колхоздөн да быд колхознїкдөн вїзмуужалан артеллыс сталинскöј устав стöча олöмө пöртöм, вїзмуужалан артеллыс уставсö кыңзї колхознїкјасларосан, сїдї і советскöј, земелнöј да мукöд организацијајасларосан зүгны қїк став позанлунјассö бырöдöм да колхознїкјассö аснысö уставсö зүган фактјаскöд тыш вылö кыскöм.

2. Партїја Коми обком да рајкомјас објазанöс обеспечїтны быд колхоздөн да колхознїкдөн вөрлезан план тыртöм куза государство воҥын ассыныс објазателствојас кывшутöг олöмө пöртöм. Колхозјассö организација да овмос боксаң јонмöдöмын да колхознїкјаслыс зајїточностсö кыпöдöмын öтї решалушцöј условїејөн лöб быд колхоздөн да колхознїкдөн вөрлезан план срокыс воҥ тыртöм.

3. Областнöј да рајоннöј партїнöј да советскöј организацијајаслөн

колö вөрлезан план тыртöм вылö медыҥыд внїманїе пуктöмкöд öтшöц обеспечїтны быд МТС-дөн да колхоздөн тувсов көза кеҥлö лöсöдöм. Сы могыс пыр-җö колö лоны обеспечїтöма көјдыс фондјас ставнас лöсöдöм, налыс чужанлунсö вїдлалöм, көјдыссö сортїрујтöм, инвентар ремонтїрујтöм, колхозса јуралысјаслыс, бригадїрјаслыс, көзысјаслыс, жаровїзаторјаслыс да мукöд кадрјас гөтöвїтöм.

Тувсов көза кеҥлö лöсöдöмды колö обеспечїтны быд колхозын вылын урожај шедöдöм.

4. Бостны тöдвылö Семичев јортлыс јубртöмсö сы јылыс, мыј уставсöс зүгöм куза ердöдöм фактјас бырöдöм да быд колхозын уставсö стöча олöмө пöртöм обеспечїтöм могыс индöма нубöдны сещöм меропрїатїејас:

колхозјасса да сїктсöветјасса јуралысјаслыс республиканскöј совещаније чукöртöм,

республикаса быд рајонын вїзму ужалан сталинскöј устав олöмө пöртöм бура прöверїтöм, прїмитöма мерајас, медым не лөҥны колана подувјастöг вештыны уж вылыс колхозјасса јуралысјасос і мыј уна колчыс колхозјассö јонмöдöма вөскöдлыс кадрјасдөн.

5. Шöктыны Коми обкомсö 15 лунја срокдөн индїны практичскöј меропрїатїејас вөскöдлыс колхознöј кадрјасос гөтöвїтöм да переподгөтöвїтöм куза (колхозса јуралысјассö, МТФ са јуралысјассö, бригадїрјассö). Коми обкомлыс обеспечїтны нывбабајассö колхозјасын вөскöдлана уж вылö решїтелнöј жыка выдвїгајтöм јылыс ЦК-лыс да Совнаркомлыс 1935-д во декабр 19-д лунса шуöмсö ол мө пöртöм.

6. Обкомлөн, рајкомјаслөн, областнöј да рајоннöј печатлөн колö оравлытöг да паскыда петкöдлыны Коми АССР-са воҥынмуныс колхозјаслыс уж опытсö, налыс достїженїејассö кыңзї вөрдөр, сїдї і вїзму овмос уҗын сещöм ноҥөн, медым отсавны колчыс колхозјаслыс реҥыдҗык сувтны воҥынмунысјас радö. Сыыс кыңзї обкомлыс вочны да нубöдны колчыс колхозјаслыс отсг сетом куза торја меропрїатїејас.

7. Тајдö шуöмсö јöздöдны Коми областнöј печатын, обсудїтны быд колхозын, партїно-комсомольскöј да колхознїкјас общöј собранијејас вылын быд колхозын.

ВКП(б) Војывс крајкомын секретар Ф. Конторїн.

Воодчыны дасöк нывбабајас коммунистичскöј лун кеҥлö

Ставмуывса коммунистичскöј нывбаба лунлы март 8-д лунö тырö 27-д во. Тајдö ыҥыд празнїк кеҥлас мї воїм ғырыс вермөмјассö, великöј Сталин јорт вөскöдлөм улын шедöдїм вылө сталинскöј Конституција, көнї—122-д стаҥгаын зарнї гїжöдјасдөн гїжöма, мыј „СССР-ын нывбабалы сетсöны мужчїнакöд öткөд правојас хозјаственнöј, государстввиннöј, культурнöј да общїественно-полїтичскöј олöм став јукöнјасын.

Нывбабајаслыс тајдö правојассö олöмө пöртан позанлунныс обеспечївајтсö уж вылө, уҗыс мынтысом вылө, шојчöм вылө, социалнöј страхованије да образованије вылө мужчїнакöд öткөд правојас сетöмөн, мамлыс да кагалыс интересјассö государстводөн дөзрїтöмөн, нывбабалы нöбөвїгдн уҗдөн колöмөн отпускјас сетöмөн, уна лыда чөладәдәһан керкајасдөн, чалад јаслїјасдөн да садјасдөн“.

Тајдö вїсталö, мыј мїјан рөднöј великöј странаын їмеїтöны öткөд право мужчїнајаскöд мїјан нывбабајас öтшöц стрöйтöны мужїкјаскöд коммунистичскöј общїество. Со, мїјан воҥынмуныс нывбабајас радын тывачнїца-кыскасыҥса Богданова Аҥнїја, Пыстїна Јекатерїна, Меҥенцева да мукöд, колхознöј прöизводство вылын Пыстїна Анастасїја Петровна, Пыстїна Анна, Бажукова Аполїнарја да уна мукöд.

Тајдö празнїк кеҥлас зөв ыҥыд вермөмјасдөн нывбабајас воїсны і зөв пöөа вїдчысöдны нывбабајаслыс коммунистичскöј лун, сек кеҥлö босталöны конкретнöј моҥјас. Тајдö босөдмјаслыс партїно-сöветскöј да профсојуннöј организацијајаслы колö отсавны, нубöдны нывбабајаслыс собранијејас—нывбабајас коммунистичскöј лунлыс ыҥыдыс-ыҥыд значенїесö објазнајтöмөн.

ВЛКСМ РАЈКОМЛӨН ЧРЕЗВЫЧАЈНӨЈ КОНФЕРЕНЦИЈА.

1937 во март 20 лунд чукöртчө ВЛКСМ рајкомдөн 5-öд Чрезвычайнöј конференција.

БОРНАТАН ТОРЈАС:

1. Рајкоммолдөн отчот.
- а) Содоклад Ревкомїссїјалөн.
2. ВЛКСМ рајкомлыс да ревкомїссїјалыс состав бөрїдм
ВЛКСМ рајком

Теперь, когда вся страна, весь народ нашей страны, с глубокой любовью к творцу новой Конституции, вождю народа товарищу Сталину, изучают всемирно исторического значения документ — доклад тов. Сталина и Сталинской Конституции, трактующий просто и ясно, почти в протокольном стиле, о фактах победы социализма в СССР, о фактах освобождения трудящихся СССР от капиталистического Рабства, о фактах победы в СССР развернутой до конца последовательной демократии (Сталин), которого „радостно звать, за что билась наша люди и как они добились всемирно-исторической победы“. (Сталин).

В ходе изучения этих документов со стороны пропагандистов и слушателей поступает ряд вопросов, наиболее существенные из которых являются вопросы: о переходном периоде в связи с победой социализма в нашей стране. О НЭП-е, о ликвидации классов в СССР, о диктатуре рабочего класса.

Ответ на вопрос о переходном периоде в связи с победой социализма в СССР дает исчерпывающий ответ свое докладе на московском общегородском совещании пропагандистов 13-е декабря 1936 г. А. И. Стецкий, напечатанной в газете „В помощь партийной учебе“ за декабрь 1936 г. за № 36.

Вот это место полностью. „Одним из таких важных вопросов, который довольно часто задается в настоящее время на собраниях, является вопрос о переходном периоде в связи с победой социализма.

В этом вопросе нам прежде всего необходимо покончить с одним недоразумением, когда некоторые наши теоретики стремятся переходный период распространить чуть ли не до самой высшей фазы коммунизма и говорят о том, что раз у нас еще есть и будет диктатура рабочего класса, то, значит, и переходный период продолжается и будет продолжаться, пока будет существовать диктатура рабочего класса.

Эти товарищи пытаются опираться на известное высказывание Маркса, который в „Критике Готской программы“ говорит о том, что между капитализмом и коммунизмом лежит переходный период и что основной и характерной чертой этого переходного периода является диктатура пролетариата.

Это — важнейшее положение марксизма. Само собой разумеется, однако, что Маркс мог заметить тогда, когда писался „Критика Готской программы“ (в 1875 году), переход от капитализма к коммунизму лишь в общих чертах. В общих чертах мог он говорить и об основных очертаниях двух фаз коммунистического общества. Само собой разумеется, что задача Маркса состояла в том, чтобы подчеркнуть основное в переходном периоде — необходимость революционной диктатуры рабочего класса. Это — главное: учение о диктатуре пролетариата является ядром марксизма, его основой.

Но ни Маркс, ни Ленин не отождествляли переходный период с первой фазой коммунизма. Ленин в концепте „Критики Готской программы“ Маркса пишет:

- Итак: I „долгие муки родов“ II „первая фаза коммунистического общества“ III „высшая фаза коммунистического общества“. (В. И. Ленин „Марксизм о государстве“, стр. 41).

Таким образом, и Маркс и Ленин отделяют переходный период („долгие муки родов“) от первой фазы коммунизма и от высшей фазы коммунизма.

Ленин на основе своего опыта революционной борьбы пролетариата мог уже более конкретно поставить вопрос о переходном периоде, чем это было у Маркса в его „Критике Готской программы“. Поэтому, если обратиться к тому, что говорил о переходном периоде Ленин, если обратиться, в част-

ности, к написанной Лениным в 1919 году работе „Экономика и политика в эпоху диктатуры пролетариата“, то там уже имеется совершенно точное и детальное определение переходного периода, обобщающее опыт Великой пролетарской социалистической революции в СССР, опыт переходного периода начавшегося в СССР.

Ленин говорит в этой работе следующее:

„Теоретически не подлежит сомнению, что между капитализмом и коммунизмом лежит известный переходный период. Он не может не соединять в себе черты или свойства обоих этих укладов общественного хозяйства. Этот переходный период не может не быть периодом борьбы между умирающим капитализмом и рождающимся коммунизмом; — или иными словами: между побежденным, но не уничтоженным, капитализмом и рождающимся, но совсем еще слабым, коммунизмом“ (Ленин. Собр. соч. Т. XXIV. стр. 507).

Таким образом, ленинская характеристика переходного периода заключается в том, что в экономике переходного периода имеются элементы как коммунизма, так и капитализма, что имеется мелкое товарное производство, которое порождает капитализм. В ряде своих произведений, говоря об экономике переходного периода, Ленин точно характеризовал ее многоукладность, устанавливая наличие в нашей стране уклада социалистического, государственного, капиталистического, мелкотоварного хозяйства и хозяйства патриархального.

И вот теперь, с точки зрения нашего теперешнего положения, мы можем сказать, что в результате победы нашего социалистического строительства эта многоукладность нашей экономики ликвидирована почти целиком и полностью. Правда, у нас еще есть остатки мелкого, индивидуального хозяйства, но абсолютно преобладающим, господствующим в нашей стране является теперь социалистическая система хозяйства.

Со стороны политической, переходный период представляет ожесточенную борьбу между рабочим классом в союзе с крестьянством и между буржуазией, в том числе и кулацеством. В нашей стране еще не так давно со всей остротой стоял вопрос „кто кого“. Ленин подчеркивал в своих статьях о новой экономической политике, что для капитализма существовала более прочная база чем для социализма. Это было связано с наличием, с преобладанием в нашей стране мелкого товарного хозяйства.

Упорная борьба с капитализмом, которую вело государство пролетарской диктатуры, закончилась полным разгромом буржуазии, ее ликвидацией, ликвидацией кулачества как класса, на основе сплошной коллективизации, победой индустриализации страны и коллективизации сельского хозяйства, полной победой социализма.

Эти итоги говорят о том, что мы сделали основное в деле перехода от капитализма к социализму. Мы можем сказать, что мы сейчас переживаем конец переходного периода. Переходный период еще целиком, полностью не завершен, но мы переживаем его конец, его завершение.

Такая постановка вопроса будет правильной потому, что, говоря о переходном периоде, мы не можем отвлекаться от того обстоятельства, которое зафиксировано в нашей Конституции, — от того, что наряду с общественным социалистическим хозяйством у нас еще допускается личное индивидуальное хозяйство, основанное на личном труде.

Когда впервые вышел проект Конституции, многие заявляли, что не надо это записывать в Конституцию, потому что это есть что-то отживающее и портит фасад нашего коммунистического здания. Однако остатки мелкотоварного хозяйства существуют, и с ними надо

считаться. Еще существует мелкий крестьянин, еще существует кустарь, который ведет свое хозяйство индивидуально. С точки зрения экономической, это как будто величина не большая, однако мы не можем упустить из виду того, что в нашей стране существует около 10% населения, связанного с мелким частным хозяйством. В размерах нашей страны это величина довольно значительная и сбросить ее со счетов мы не можем.

Крестьянин-единоличник и кустарь — это остаток не только переходного периода. В известном смысле это остаток старой помещичье-капиталистической экономики дореволюционной России; своеобразное историческое развитие этого общественного слоя, помимо всего прочего, заключается и в том, что его остатки дотянулись до эпохи новой Конституции социалистического государства. С этим нужно считаться, и можем ли мы поставить крест на этом? Нет, это — одно из обстоятельств, говорящих о том, что мы еще не можем поставить крест над переходным периодом и сказать, что все дело закончено, а мы должны сказать, что переживаем сейчас конец переходного периода, раз у нас имеются такие хозяйства.

Мы достигли первой фазы коммунизма, мы в основном, главным, решающим закончили переходный период, но в известном смысле переходный период еще не завершен.

Это тем более верно, что, поскольку еще существует частное хозяйство, есть еще и возможность появления отдельных спекулянтов, мелких паразитов. Хотя эта категория и представляет элемент, который исключается нашим законом, все-таки стоит напомнить некоторые судебные процессы летом этого года в Москве, когда приходилось вылавливать и высылать спекулянтов из Москвы.

Значит, такого рода элементы пытаются еще найти какие-то щели, с ними необходима борьба, их нужно еще видеть, их еще приходится вытаскивать „за ушко на солнышко“, не допуская, чтобы они пакостили делу развития нашей советской торговли и снабжения трудящихся.

Достаточно этих моментов, чтобы понять своеобразие того положения, которое мы в настоящее время переживаем. Еще существуют остатки старого, хотя основное в смысле создания новой социалистической системы хозяйства уже сделано и сама социалистическая система хозяйства уже создана“.

ЛОБАНОВ

Кытбны общеобразовательной тодомлун

Октябрь дьлысь 1936 воь Тр-Печорскöй НСШ бердэ восьмылс рытја шдр школа, кытбн должен вöлi кытбны асыныс тодомлун став ужалыс яс рацентрыс, кодяс оз имеитны образованье начальнöй школыс унжык, но велöбчыны некöд ез лок даж школыс уж куси. Но емöс унаöн кодяс збылыс кöсöны велöбчыны, сы вöсна март 5 лунöан, рытса НСШ кутас ужавны, быд мортлы, кодi кöсö велöбчыны рытса шдр школысн, колö сетны шыöбчöм.

Партино, комсомольскöй да профсоюзноöй организациясны корам отсавны рытса шдр школа востыны, медым сен пуктыны нормальнöй уж.

Колö гöгöрвоны став ужалыс жэлы кушом ыжыд значенье имеитö таjö школа востымыс. Мiанлы сталинскöй Конституциясны гижöбясен сетом велöбчм вылö право i таjöс колö используйтны.

Велöбчöм кутас мунны НСШ-са 5-öд класс программа сертi. Запатијеяс кутасны мунны 15-ыс тодынас, В. Ракин.

Чорыда тышкасны бракоделжаскөд.

1937-д во колö i доажөн аоны вöбр-промышленностины мжыд керöм качество куза, таjöс мiанлыс требуйтö партияс да правительствö.

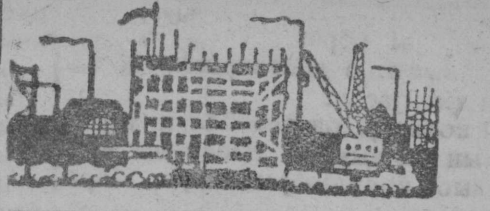
Кушöма-жö таjöс лесопунктяс, участокяс портбны алыбö? Колö шуны, мжы бнiд-на ез гöгöрвоны i некöшöм вывöд тавöза вöбрпрограмы i некöшöм нöдja тыртöм вылö ез вöчны, сiч-жö абу гöгöрвоны вöбрпромышленностина Наркoм Вл. Иванов юртлыс ставчасб „Вöбрпромышленностины главнöй мoгяс ялыма“.

Лесопунктясны емö-на бракяс, коdi вайöбö финансьвöй проваад. 1935 воö вöдi брак вöчыюжаскөд объявитöма решительнöй тыш i таjö тышыс мунö быдлунияс ужны, но бiа век-жö брак вöчыюжас емö.

Кoгыл вöбрпунктыс Ладанов примöтöма брак 1,2 прö, пiло вöчныкыстроительнöй вужöдöма 2,6 прö, дутовын Пыовiа оöу участокыс примöтiс 2 пр, брак i уна вужöдöма вылыс сөртясны улы сөртясб, дiнжу участокыс примöщик Лобанов примöтiм вöрмо да зев уна вужöдöма вылыс сөртыс уамс сөртясб. Велю вöбрпунктыс Вазукоз вöбр примöтiс 30 процент брак. Борданов вöчöдiс мекытöб шoгымтöм барак Петрушныс участкö, копi ознысб мөиг оз воö. А сiч-жö i мжыдданы, кыс Жакшаны, Мыланы. Таjö ставыс аöдик сы вöсна, мжы мi ег организуйтöй техничкöй велöбчöм ужалыс жöс пiвсын.

Öнi колö пыр-жö организуйтны став ужалыюжас пöвсын техничкöй Кружoк да вöлöбны стахановец-тыоачикясб керэбöмын, кыскабöмын да сөвтöм-ректöмöмын, сымкöд бтöщö доажөнбö дешöбö Юнжыкыс велöбчыны аслыныс — вöбрпунктса Юралыюжас да сөвтöмiк-жасы, таjö ужнас леспрöмхoз доажөн конкретнöя вөкöбданы.

дАНЬЛОВ.

Вричешное заключение о смерти товарища Григория Константиновича Орджоникидзе*

Тов. ОРДЖОНИКИДЗЕ Г. К. страдал артериосклерозом с тяжелыми склеротическими изменениями сердечной мышцы и сосудов сердца, а также хроническим поражением правой почки, единственной после удаления в 1929 году туберкулезной левой почки.

На протяжении последних двух лет у тов. ОРДЖОНИКИДЗЕ наблюдались от времени до времени приступы стенокардии (грудной жабы) и сердечной астмы. Последний такой припадок, протекавший очень тяжело, произошел в начале ноября 1936 года.

С утра 18-го февраля никаких жалоб т. ОРДЖОНИКИДЗЕ не являл, а в 17 часов 30 минут, внезапно, во время дневного отдыха почувствовал себя плохо, и через несколько минут наступила смерть от паралича сердца.

Народный Комиссар Здравоохранения СССР Г. КАМИНСКИЙ. Начальник Лечебно-Санитарного Управления Кремля И. ХОДОРОВСКИЙ. Консультант Лечебно-Санитарного Управления Кремля Доктор медицинских наук Л. ЛЕВИН. Дежурный врач Кремлевской амбулатории С. МЕЦ

(* Напечатано второй раз.)

Російској Советској Федеративној Соціалістической Республікалон КОНСТИТУЦІЯ (Основној закон*)

VIII-д ГЛАВА

Государственной властлон меставывса органјас

77-д статья. Крајјасын, областјасын, автономној областјасын, націоналној округјасын, админістративној округјасын, районјасын, карјасын, посолокјасын, сиктјасын (станіцајасын, деревњајасын, хуторјасын, аулјасын) государственной власт органјасыс — ужалыс јоз депутатјаслон Советјас.

78-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон крајјасса, областјасса Советјас, націоналној да админістративној округјасса ужалыс јоз депутатјаслон Советјас, ужалыс јоз депутатјаслон районјасса, карјасса, районјасса гырыс карјасын, посолокјасса, сиктјасса (станіцајасса, деревњајасса, хуторјасса, аулјасса) Советјас бөрјөсөннө крајса, областса, націоналној округса, админістративној округса, районса, карса, сиктса ужалыс јөзон 2 вога срок кезлө.

79-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон Советјас (крајса, областса, округса, районса, карса, посолокса, сиктса) вескөдлөны асланыс территория влын культурно-політической да хожајственной строітельствон, урчтоннө местной бјуджет, вескөдлөны налы подчинонной управленіе органјас ужон, обеспечивајтөны государственной порадок охранајтөм, отсасөннө страналыс дорјысан вын јонмөдөмлө, обеспечивајтөны законјас соблюдајтөм да гражданајаслыс правојассө охранајтөм.

80-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон Советјас приміталөны решеніе да сөталөны распораженіејас СССР-са, РСФСР-са да Автономной республикаса законјасон налы сөтөм правојас префелјасын.

81-д статья. Ужалыс јоз депутатјас крајјасса, областјасса Советјаслон, націоналној да админістративној округјасса ужалыс јоз депутатјас Советјаслон, ужалыс јоз депутатјас районјасса, карјасса да сиктјасса Советјаслон исполнителној да распорадительној органјасыс емөө наөн бөрјөм исполнителној комитетјас тащөм составон: председател, сјос вежысјас, секретар да шленјас.

82-д статья. Негырыс сиктјасын сиктјасса (станіцајасса, хуторјасса, аулјасса) ужалыс јоз депутатјас Советјаслон исполнителној да распорадительној органыс ем наөн бөрјөм председател, сјос вежыс да секретар.

83-д статья. Ужалыс јоз депутатјас Советјаслон (крајса, областса, округса, районса, карса, посолокса, сиктса) исполнителној комитетјас вескөдлөны асланыс территория влын культурно-політической да хожајственной строітельствон ужалыс јоз депутатјас соответствующей Советјасон да влынжык сулалыс государственной органјасон шуөмјас подув влын.

84-д статья. Ужалыс јоз депутатјас крајјасса да областјасса Советјаслон сөсөјасыс чукөртөднө најө исполнителној комитетјасон вонас 4-ыс не шөчдыка.

85-д статья. Ужалыс јоз депутатјас районјасса Советјаслон да админістративној округјасса ужалыс јоз депутатјас Советјаслон сөсөјасыс чукөртөднө најө исполнителној комитетјасон вонас 6-ыс не шөчдыка.

86-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон карјасса да сиктјасса Советјаслон сөсөјасыс чукөртөднө најө исполнител-

ној органјасон төлөнас өткыс не шөчдыкна.

87-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон крајјасса, областјасса Советјас націоналној да админістративној округјасса ужалыс јоз депутатјаслон Советјас, ужалыс јоз депутатјаслон районјасса да карјасса Советјас бөрјөны асланыс сөсөја кад кезлө председателөс да секретарөс сөсөјалыс заседаніејас нуөдөм могыс.

88-д статья. Сиктсоветса председател чукөртө сиктса Советөс да нуөдө сылыс заседаніесө.

89-д статья. Ужалыс јоз депутатјас Советјаслон исполнителној органјасыс вескыда подотчотнөјөс кызі најөс бөрјөс ужалыс јоз депутатјас Советлы, сјі і ужалыс јоз депутатјас влынжык сулалыс Советса исполнителној органлы.

90-д статья. Ужалыс јоз депутатјас Советјаслон влынжык сулалыс исполнителној комитетјаслон ем право отменајтнө улынжык сулалыс исполнителној комитетјаслыс решеніејассө да распораженіејассө да дүгөдавны оломө пөртөмыс ужалыс јоз депутатјас улынжык сулалыс Советјаслыс решеніејассө да распораженіејассө.

91-д статья. Ужалыс јоз депутатјас влынжык сулалыс Советјаслон ем право отменајтнө ужалыс јоз депутатјас улынжык сулалыс Советјаслыс да најө исполнителној комитетјаслыс решеніејассө да распораженіејассө.

92-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон крајјасса (областјасса) Советјас котыртоны исполнителној комитетјаслыс тащөм отфелјас:

- Візму овмөс куза;
- Финансјас куза;
- Пыщкөсса торгунтөм куза;
- Зонвізалун кутөм куза;
- Народной образованіе куза;
- Местной промышленност куза;
- Коммуналој овмөс куза;
- Социальной обеспеченіе куза;
- Общөј;
- Дорожной;
- Общөј;
- Искусство фелөјас куза;
- Планөвөј комиссія;
- Кадрјаслон сектор исполкомса јуралыс бердын,

да сыыс кыңзі, крајса (областса) овмөс аслыспөдөслун серті, кокны промышленностса, піщөвөј промышленностса, вөрпромышленностса, черновөј да скөтвізан совхозјасса сојузно-республиканској Народной Комиссарјасон выноөдөмөн, ужалыс јоз депутатјаслон крајјасса (областјасса) Советјас котыртоны тащөм отфелјас лібө управленіејас:

- Кокны промышленност куза;
- Піщөвөј промышленност куза;
- Вөрпромышленност куза;
- Черновөј да скөтвізан совхозјас куза.

93-д статья. Крајса (областса) условіејас серті СССР да РСФСР законјас подув влын, общөсојузној Народной комиссаріатјас да пыщкөсса фелөјас куза Народной Комиссаріат котыртоны ужалыс јоз депутатјас крајјасса (областјасса) Советјас бердын асыныс управленіејас.

Ужалыс јоз депутатјас крајјасса (областјасса) Советјас бердө заготовкајас куза Комитет назначајтө асыс уполномоченнојасөс.

94-д статья. Ужалыс јоз депутатјас крајјасса (областјасса) Советјаслон отфелјас да управленіејас асланыс ужын подчинајтчөны кызі ужалыс јоз депутатјаслон соответствующей крајса (областса) Советлы да сьлөн исполнителној комитетлы, сјі і РСФСР-са соответствующей Народной Комиссаріатлы.

95-д статья. Админістративној округјасса ужалыс јоз депутатјаслон Советјас да иалөн исполнителној комитетјас котыртоны отфелјас:

да нуөдөны асыныс ужысөсө РСФСР-са верховной органјаслон законјас да указјас да ужалыс јоз депутатјас крајјасса (областјасса) Советјаслон шуөмјас подув влын.

96-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон районјасса Советјас котыртоны исполнителној комитетјаслыс тащөм отфелјас:

- Візму овмөс куза;
- Народной образованіе куза;
- Финансјас куза;
- Пыщкөсса торгунтөм куза;
- Зонвізалун кутөм куза;
- Социальной обеспеченіе куза;
- Общөј;
- Дорожной;
- Планөвөј комиссія;
- Кадрјаслон сектор исполкомса јуралыс бердын,

да, сыыс кыңзі, районса овмөс аслыспөдөслун серті, ужалыс јоз депутатјас крајса (областса) Советон выноөдөмөн, ужалыс јоз депутатјаслон районјасса Советјас котыртоны тащөм отфелјас: коммуналој да меставывса промышленност куза.

97-д статья. Район условіејас серті, СССР да РСФСР законјас подув влын, ужалыс јоз депутатјаслон соответствующей крајса (областса) Совет выноөдөмөн, Пыщкөсса фелөјас куза Народной Комиссаріат котырталө ужалыс јоз депутатјаслон районјасса Советјас бердө асыс управленіејас.

98-д статья. Ужалыс јоз депутатјас районјасса Советјаслон отфелјас подчинајтчөны асланыс ужын кызі ужалыс јоз депутатјаслон районса Советлы да сјіө исполнителној комитетлы, сјі і ужалыс јоз депутатјас крајса (областса) Советлон соответствующей отфеллы.

99-д статья. Ужалыс јоз депутатјаслон карјасса Советјас котыртоны исполнителној комитетјаслыс тащөм отфелјас:

- Финансјас куза;
- Коммуналој овмөс куза;
- Пыщкөсса торгунтөм куза;
- Зонвізалун кутөм куза;
- Нардной образованіе куза;
- Социальной обеспеченіе куза;
- Общөј;
- Планөвөј комиссія;
- Кадрјаслон сектор, исполкомса јуралыс бердын,

да, сыыс кыңзі, карса промышленност, сјіө карса да карбердса овмөс аслыспөдөслунјас серті:

- Местной промышленност куза;
- Візму овмөс куза.

100-д статья. Ужалыс јоз депутатјас крајса Советјаслон отфелјас подчинајтчөны асланыс ужын кызі ужалыс јоз депутатјаслон карса Советлы да сьлөн исполнителној комитетлы, сјі і ужалыс јоз депутатјаслон районной Советса соответствующей отфеллы лібө вескыда ужалыс јоз депутатјаслон крајса (областса) Советлон соответствующей отфеллы.

101-д статья. Москва да Ленинград карјасса ужалыс јоз депутатјас Советјаслон отфелјас подчинајтчөны асланыс ужын кызі Москваса да Ленинградса ужалыс јоз депутатјаслон Советлы да сьлөн исполнителној комитетлы, сјі і РСФСР-са соответствующей Народной Комиссаріатлы вескыда.

102-д статья. Националној округјасса ужалыс јоз депутатјаслон Советјас да налөн исполнителној комитетјас пөртөны оломө округ территория влын правојас да објазанностјас, кодјас пуктысөны на вылө „Националној округјас јылыс положеніејөн“, а сјі-жө ужалыс јоз депутатјас соответствующей крајса (областса) Совет шуөмјасон.

„Националној округјас јылыс положеніејөн“ лдөсөсө РСФСР-са Верховной Советон.

IX-өд ГЛАВА

Російској Советској Федеративној Социалістической Республікалон бјуджет

103-д статья. РСФСР-лөн государственной бјуджет вөчөө РСФСР-са Народной Комиссарјас Советон да сөтсө сьлөн РСФСР-са Верховной Советон выноөдөм вылө.

(Воғө вілөд колөд лст бөкнө).

*) Заводічөмсө вічөд 18-19 №-а мјан газетөсө.

Россијскöй Сöветскöй Федеративнöй Социалистическöй Республикалон КОНСТИТУЦИЈА (Основнöй закон)

РСФСР-са Верховнöй сöветон вынöдöм РСФСР-лон государственнöй бюджет публыкуйтöй ставам тöдöм былö.

104-d статъя. РСФСР-са Верховнöй Сöвет бöрjö бюджетнöй комиссија, кодi докладывайтö Верховнöй Сöветлы РСФСР-са государственнöй бюджет куза асомс заклученијесö.

105-d статъя. РСФСР-лыс государственнöй бюджет олöмö мöртöм жылö отчет вынöдöс РСФСР-са Верховнöй Сöветон да публыкуйтöй ставам тöдöм былö.

106-d статъя. Автономнöй республикајасса бюджетјасö да местајасыввса крајјасса (областјасса) бюджетјасö, а сiз жö автономнöй областјасса, национальнöй да административнöй округјасса, районјасса, карјасса да оиктјасса Сöветјаслөн бюджетјасö пыртооны местнöй хоцајствоыс доходјас, отчюленнiејас најö территорија вылын поступајтыс государственнöй доходјасыс, а сiз жö меставыввса налогјасыс да сборјасыс поступленнiејас СССР-са да РСФСР-са законодательствон урчтöм размерјасын.

X-öд ГЛАВА

Суд да прокуратура

107-d статъя. РСФСР-ын правосуднiе пöртсö олöмö РСФСР-са Верховнöй Судон, автономнöй республикајасса Верховнöй Судјасон крајевöй да областнöй судјасон, автономнöй областјасса судјасон, национальнöй округјасса судјасон, административнöй округјасса судјасон, СССР-са Верховнöй Сöвет шудм серти лöбöдöм СССР-са специальнöй судјасон, народнöй судјасон.

108-d статъя. Став судјасын делö-јасö видлалöмыс нуöдсö народнöй заедателјас участвуйтöмөн, сещöм случајјасын кызи, кодјасöс специальнö индöма законөн.

109-d статъя. РСФСР-са Верховнöй Суд ем РСФСР-са высшöй судебнöй орган. РСФСР-са Верховнöй Суд былö пуктысö РСФСР-са, автономнöй республикајасса да областјасса став судебнöй органјас судебнöй уж бöрсä вiдöдöм (надзор).

110-d статъя. РСФСР-са Верховнöй Суд бöрjысöс РСФСР-са Верховнöй Сöветон вiт вöсä срок кeжлö.

111-d статъя. Автономнöй Республикајасса Верховнöй Судјас бöрjысöсны автономнöй республикајасса Верховнöй Сöветјасон вiт вöсä срок кeжлö.

112-d статъя. Крајевöй да обласнöй судјас, автономнöй областјасса судјас, национальнöй да административнöй округјасса судјас бöрjысöсны ужалыс jöз депутатјас крајјасса, областјасса Сöветјасон, лöбö автономнöй областјасса ужалыс jöз депутатјас Сöветјасон, лöбö национальнöй да административнöй округјасса ужалыс jöз депутатјас Сöветјасон вiт вöсä срок кeжлö.

113-d статъя. Народнöй судјас бöрjысöсны районса гражданаон всеобщöй, всекыд да равнöй бöрjысан право подув вылын, гусöн гöлдсуйтöмөн—кујим вöсä срок кeжлö.

114-d статъя. РСФСР-ын судпроизводство нуöдсö роч кыв вылын лöбö автономнöй республикаса, лöбö автономнöй областса, лöбö национальнöй округса кыв вылын сijö мортјасы, кодјас оз тöдны тајö кывсö, делö материалјасон переводчик пыртырвыйтöмдöм обеспечитöмөн, а сiз жö суд вылын ас кывjон выступајтыс право обеспечитöмөн.

115-d статъя. РСФСР-са став судјасын делö видлалöмыс вöсä, мыщц законөн абу урчтöма таво кeжöмјас, мыжданалы дорjом былö право обеспечитöмөн.

116-статъя. Суд-дajас независимöйöс да подчиняйтöны сöмын законы.

117-d статъя. Став Народнöй Комисариатјасон да наалы подведомственнöй учреждениејасон, сiз жö кызи i торја должностнöй мортјасон, а сiз жö гражданаон РСФСР-са территорија вылын законјас стöч олöмö пöртöм бöрсä высшöй надзор пöртöй олöмö кызи СССР-са Прокуророн всекыда, сiзи i РСФСР-са Прокурор пыр.

118-d статъя. РСФСР-са Прокурор назначајтö СССР-са Прокуророн вiт вöсä срок кeжлö.

119-d статъя. Крајјасса да областјаса прокурорјас, а сiз жö автономнöй республикајасса да автономнöй областјасса прокурорјас назначајтöсны СССР-са Прокуророн вiт вöсä срок кeжлö.

120-d статъя. Национальнöй да административнöй округјасса, районјасса да карјасса прокурорјас назначајтöсны РСФСР-са Прокуророн СССР-са Прокурор вынöдöм вiт вöсä срок кeжлö.

121-d статъя. Прокуратура лөн органјас пöртöны олöмö асыныс ужсö некушöм места вывса органјасан завiцитöг, подчиняйтöны сöмын СССР-са Прокурорлы.

XI-öд ГЛАВА

Граждана лөн основнöй правојас да обязанностијас

122-d статъя. РСФСР-са граждана лөн ем уж былö право, модногöн-кö гарантированнöй уж, получитöм былö право, најö уж лыд да качество серти дон мынтысöмөн.

Уж былö право обеспечивајтöс народнöй овмöс социалистическöя котыртöмөн, сöветскöй обществоса производнöй вынјас пыр отарö сöдöмөн, хоцајственнöй кризисјасыс шöчанлун вештöмөн да ужтöмалом бырöдöмөн.

123-d статъя. РСФСР-са граждана лөн ем шöйтöм былö право.

Шöйтöм былö право обеспечивајтöс кызын рабочöйсыс ужаланлунсö сiжим часöз чинтöмөн рабочöјасыс да служашшöјасыс быд во отпускјас сөтöмөн уждөн сохрaнитöмөн, ужалысјасöс обслуживајтöм былö уна лыда санаторијајас, шöйтчан керкајас, клубјас сөтöмөн.

124-d статъя. РСФСР-са граждана лөн ем материалнöй обеспечение былö право пöрыс дырji, а сiз жö—вiгöн да ужавны верманлун воштöм случајјас дырji.

Тајö правоыс обеспечивајтöс рабочöјасыс да служашшöјасыс государство шöдöt былö социальнöй страхујтöм jонa пакöдöмөн, ужалыс jöзлы дон бөсттöг медицинскöй отсöг сөтöмөн, ужалыс jöзлы, пощуйтöм былö уна лыда курортјас сөтöмөн.

125-d статъя. РСФСР-са граждана лөн ем образование былö право.

Тајö правоыс обеспечиватöс всеобщöй обязательнöй начальной велöдöмөн, донбөсттöг велöдöмөн, шöщ i высшöй образованиеыс, высшöй школаын кызын велöдчöјасыс государственнöй отвендијајас сiзвемаөн, школајасын ас кыв вылын велöдöмөн, заводјасын, совхозјасын, машинотракторнöй станцијајасын да колхозјасын ужалысјасыс дон бөсттöг производственнöй, техническöй да агрономическöй велöдчöм котыртöмөн.

126-d статъя. РСФСР-ын иывбабалы сөтöдны мужчинакöд öткоф-правојас хоцајственнöй, государственнöй, культурнöй да общественно-политическöй олöм став жүкөнјасын.

Иывбабaјасыс тајö правојассö олöмö пöртан почанлуныс обеспечивајтöс уж былö, ужыс мынтысöм былö, шöйтöм былö, социальнöй страхование да образование былö мужчинакöд öткоф-правојас сөтöмөн, мамлыс да кагалыс интересјассö государствоын охранајтöмөн, иывбабалы нöбасигөн уждөн колöмөн, отпускјас сөтöмөн, уна лыда челафасан керкајасон, челаф јасмијасон да садјасон.

127-d статъя. Национальнöй раса былö вiдöдтöг РСФСР-са граждана лөн хоцајственнöй, государственнöй, культурнöй да общественно-политическöй олöм став жүкөнјасын öткоф-право ем вöрзöдны пощтöм закон.

Кöв кушöма ескö мед ез вöв всекыда кöв кышолөн правојас ограничитöм лöбö, мöдарö, расöвöй да национальнöй принадлежность серти гражданајасыс всекыда лöбö кышолөн преимуществојас лöбöдöм, сiз жö кызи расöвöй да национальнöй исключительность, лöбö лöглун да кeзöвтöм быдпöлöс проповедујтöм—карајтöны законөн.

128-d статъя. Граждана сөвестлы свобода обеспечитöм могыс РСФСР-ын вiчкo торjöдöма государствоыс да школа вiчкoыс. Религиознöй культјас нуöдан свобода да антирелигиознöй пропаганда былö свобода признајтöс став граждана сайн.

129-d статъя. Ужалыс jöз интересјас серти да социалистическöй строј jонмöдöм могыс РСФСР-са граждана лөн законөн гарантирујтöс:

- а) кыв былö свобода;
- б) печат былö свобода;
- в) собранияејас да мiтингјас былö свобода;
- г) иывавыввса шествијејас да демонстрацијајас былö свобода.

Гражданајас лөн тајö правојасыс обеспечивајтöсны ужалыс jöзлы да најö организацiјајасыс типографијајас, бумага запасјас, общественнöй зданијејас, улчaјас, овjач средствојас да мукöд материалнöй условијејас сөтöмөн, кодјас колöны тајö-јасöс олöмö портöм былö.

130-d статъя. Ужалыс jöз интересјас серти да народнöй массајасыс организационнöй самөфејательностсö да политическöй воцмöстчöмсö кыподом могыс РСФСР-са граждана лөн обеспечивајтöс право котыртчыны общественнöй организацiјајас: профессиональнöй сојузјасо, кооперативнöй отувтчöмјасо, томjов организацiјајасо, спортивнöй да обороннöй организацiјајасо, культурнöй, техническöй да научнöй обществојасо, а рабочöй класс повсыс да ужалыс jöз мукöд слојас повсыс jонжыка воцмöстчыс да сознательнöй граждана котыртчыны Ставсојузса коммунистическöй (большевiкјас) партијао, кодi ем социалистическöй стројос jонмöдöм да кыподом вöсна тышын ужалыс jöзлөн воцнмуныс отрад да кодi ем ужалыс jöз став организацiјајас лөн, кызи общественнојас лөн, сiзи i государственнöй лөн всекöдлыс jадpo.

131-d статъя. РСФСР-са граждана лөн обеспечивајтöс личностлөн неприкөстновенност. Суд шуомтöг лöбö прокурор вынöдöтöг некөд оз вермы лоны арестујтöмаон.

Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикалөн

КОНСТИТУЦІА (Основнөй закон)

(П О М)

132-d статта. Граждана оланіяслөн неперікосновенност да гижасөмјаслөн гусалун візсөны законөн.

133-d статта. РСФСР сетө убежіше право мукөд странајасса гражданады, кодјасөс преследујтөны ужалыјаслыс интересјасөс дорјомыс, лібө научнөй ужыс, лібө націонално-освабодітельнөй тышыс.

134-d статта. РСФСР-са быд гражданын објазан соблудатны Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикалыс Конституціјасө, пөртны олөмө законјас, кутны уж дисциплина, честнөйөн лоны обшчествоннөй долг дінө, уважатны социалистическөй оланоглыс правілөјасөсө.

135-d статта. РСФСР-са быд гражданын објазан візны да јонмөдны обшчествоннөй, социалистическөй собственност, кызі сөветскөй стројыс овјашченнөй да вөрјөдны почтөм подув, кызі рөдіна озырлуны да јонауныс источник, кызі став ужалыс јөз важіточнөй да культурнөй олөмлыс источник.

Обшчествоннөй Социалистическөй собственност вылө уолаысјас—народлөн врајас.

136-д статта. Всеобшчей воінскөй објазанност ем закон.

Рабоче-Крестьянскөй Краснөй Арміяын воінскөй служба ем почетнөй објазанност РСФСР-са гражданадөн.

137-d статта. Отечествонымөс дорјөм ем овјашченнөй долг РСФСР-са быд гражданылөн. Рөдіналы ізменітөм: прісагаыс кежөм, врагладорө вујөм, государствоса војеннөй вынјорлы ушщерб вөчөм, шпіонаж—карајтчөны закон став стрөглуннас, кызі медса ыжыд злодејство вөчөм.

XII-д ГЛАВА

Бөрјысан бітөма

138-д статта. Депутатјасөс бөрјөмјасыс ужалыс јөз депутатјас став Сөветјасө: РСФСР-са Верховнөй Сөветө, ужалыс јөз депутатјас крајевөй да областнөй Сөветјасө, автономнөй республикајасса Верховнөй Сөветјасө, автономнөй областјасса ужалыс јөз депутатјас Сөветјасө, националнөй да адміністративнөй округјасса, районјасса, карјасса да сіктјасса (станіцајас, деревнајас, хуторјас, аулјас) ужалыс јөз депутатјас Сөветјасө нуөдсөны бырјысысјасөн всеобшчөй, равнөй да вескыд бөрјысан право подув вылын гусөн гөлөсујтөмөн.

139-д статта. Депутатјасөс бөрјөмјас всеобшчөјөс: РСФСР-са став гражданадөн, кодјаслы тырөма 18 арөс, расөвөй да националнөй принадлежност вылө, вероісповеданіе, образователнөй ценз, оседлост, социалнөй проісхожденіе, імушествоннөй положеніе да војца дејателност вылө вічөдтөгөм право бөрјыны депутатјасөс да лоны бөрјөмаөн, јөјјас кынзі да бөрјысан правоыс лішітөмөн судөн суфитөм јөз кынзі.

140-д статта. Депутатјасөс бөрјөмјас равнөјөс: быд гражданылөн ем өті гөлөс; став гражданаыс бөрјысөмын участвујтөны өткод основаніејас вылын.

141-д статта. Нывбабајас пөлзујтчөны бөрјысан да бөрјөмаөн лонан правоөн мужчінајаскөд өткода.

142-д статта. Краснөй Арміяын служітыс граждана пөлзујтчөны бөрјысан да бөрјөмаөн лонан правоөн став гражданакөд өткода.

143-д статта. Депутатјасөс бөрјөмјас вескыдөс: ужалыс јөз депутатјас став Сөветјасө өіктса да карса ужалыс јөз депутатјас Сөветсан заводітөмөн РСФСР-са Верховнөй Сөветөз бөрјысөмјас нуөдсөны непосредстеннө гражданајасөн вескыда бөрјөмјасөн.

144-д статта. Депутатјатөс бөрјөгөн гөлөсујтөмыс гуса.

145-д статта. РСФСР-са ужалыс јөз депутатјаслөн Сөветјасө бөрјысөмјас нуөдсөны бөрјысан округјасын тащөм нормајас серті:

крајса (областса) Сөветөс, крајлөн лібө областлөн размерјас серті—өті депутат 15.000 не ещажык да 40.000 не унжык олысјасыс;

автономнөй областса областнөй Сөветөс автономнөй област размерјас серті,—өті депутат 1.500 не ещажык да 2.000 не унжык олысјасыс;

националнөй округса Сөветөс, националнөй округ размерјас серті,—өті депутат 100 не ещажык олысјасыс да 500 не унжык олысјасыс;

адміністративнөй округса Сөветөс, адміністративнөй округ размерјас серті,—өті депутат 2.000 не ещажык да 10.000 не унжык олысјасыс;

рајонса Сөветөс, рајон размерјас серті,—өті депутат 500 не ещажык да 1.500 не унжык олысјасыс;

карса Сөветөс да карјасын рајонса Сөветөс, кар лібө карса рајон размерјас серті,—өті депутат 100 не ещажык да 1000 не унжык олысјасыс;

Москва да Ленинградса Сөветјасөс,—өті депутат 3.000 олысјасыс;

сіктса Сөветөс, сіктса Сөвет рајон дејателност размерјас серті,—өті депутат 100 не ещажык да 250 не унжык олысјасыс.

Бөрјысан нормајас ужалыс јөз депутатјас быд крајса (областса) Сөветлы, автономнөй областјасса ужалыс јөз депутатјас Сөветлы, националнөй да адміністративнөй округса ужалыс јөз депутатјас Сөветлы, рајонса да карса ужалыс јөз депутатјас Сөветлы урчітсөны „РСФСР-са ужалыс јөз депутатјас Сөветјасө бөрјысөмјас јылыс положеніеөн“ бөрјысан нормајас пределјасын, кодјасөс індөма тајө статтаын.

Бөрјысан нормајас сіктса ужалыс јөз депутатјас Сөветјаслы урчітсөны крајса

(областса) ужалыс јөз депутатјас Сөветјасөн, автономнөй республикајасса Верховнөй Сөветјасөн да автономнөй областјасса ужалыс јөз депутатјас Сөветјасөн бөрјысан нормајас пределјасын, кодјасөс індөма тајө статтаас.

146-д статта. Бөрјысөгөн кандидатјасыс індысөны бөрјысан округјас куза.

Кандидатјасөс індан правоыс обеспечівајтө обшчествоннөй организацијајас да ужалыс јөз обшчествојаслы, коммунистическөй партіјнөй организацијајаслы, профессионалнөй сојузјаслы, кооперативјаслы, томјөз организацијајаслы, культурнөй обшчествојаслы.

147-д статта. Быд депутат објазан сетны отчет бөрјысјас војын аслас ужыс да ужалыс јөз депутатјас Сөвет ужыс да лубөј кадө вермас лоны бөр вештөма унжык бөрјысјас шуөм серті законөн лөсөдөм пөрадокөн.

XIII-д ГЛАВА

Герб, Флаг, столица

148-д статта. Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикалөн государственнөй герб состоітө зарны чарла да мөлөт серпасыс, кодјасөс пунктөма крест на крест воропјаснас увлян гөрд фон вылын шонді југөр пышкө да кышалөма шепјасөн, „РСФСР“ да „Став странајасса пролетаріјјас өтувтчөй!“ гіжөдөн.

149-д статта. Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикалөн государственнөй флагыс гөрд полотнішщөмыс, кодлөн шујга пелөсас, пуладорас вылын гіжөма зарны шыпасјас „РСФСР“.

150-д статта. Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикалөн столица — Москва кар.

XIV-д ГЛАВА

Конституціјасөс вежан пөрдөк

151-д статта. РСФСР-лыс Конституціја вежөмыс нуөдсө сөмын РСФСР-са Верховнөй Сөвет шуөм серті, кодөс лөб прімітөма унжык-нас Верховнөй Сөвет 2-3 јукөн гөлөсыс не ещажыкөн.

Росііскөй Сөветскөй Федеративнөй Социалистическөй Республикаса Сөветјас Чрезвычайнөй XVII Сјездлөн презідум:

С. АГГЕЈЕВ
А. АНДРЕЈЕВ
Н. АРХІПОВ
Г. БАЈЧУРІН
С. БУФЕННЫЈ
К. ВАГІЉЕВ
К. ВОРОШИЛОВ
А. ГОРЕВ
А. ГОРЧХАНОВ
Ф. ГРЈАФІНСКІЈ
Н. ДАДЫКІНА
М. ДАЛГАТ
І. ДАМПИЛОН
Ј. ДРУЖІНЫН
Н. ЈЕЖОВ
А. ЖДАНОВ
Г. ЗАРЖІЦКІЈ
В. ІВАНОВ

Г. ІВАНОВ
Л. КАГАНОВІЧ
М. КАЉЫН
Б. КАЛМЫКОВ
А. КІСЕЉЕВ
С. КОНДРАТЈЕВ
Г. КРУТОВ
С. КУЗЬНЕЦОВ
Л. КУЩ
Ј. КАГАНОВІЧ
А. ЛЫПІН
Г. ЛУФТ
Ј. МАРТЕХОВ
В. МОЛОТОВ
А. НІКІТІН
Г. ОРАЖОНІКІДЗЕ
Д. ОРЛОВ
І. ПАХОМОВ

І. ПЕТРОВ
І. ПІВОВАРОВ
Г. ПОЛЫЦІН
А. ПУРБЕЈЕВ
Г. РАКІТОВ
І. РЕЩІКОВ
М. СОВЕТЬНИКОВ
І. СТАЉІН
В. СТРОГАНОВ
Д. СУЉИМОВ
Н. СУРФІН
А. ТАГІРОВ
І. ТАРХАН
Д. ТОГОЈЕВ
Ј. ФРЕШЕР
Н. ХРУЩЕВ
М. ШАГІНА
Х. ШАРАБОРІН
Н. ШВЕРНИК

Москва, Кремль, 1937 вога јанвар 21 лун.

(Бостөма 1937 во феврал 8-д лунса 31-дө №-а „Вөрлөсө“ газетныс)

Вөрлөзөмүн стахановској

двухдекадыкын вочны коренној перелом

Вөрлөзөмүн стахановској месачык бөрүн уна колхозса вөрлөзөмүн бригадасын да торжалом тысачыктын асына воаломы жуоржас најбөн стахановској месачык дырји ужалом жылыс да содтөд обязательствојас бовталом жылыс, содтөд вөв да јөз вун вөрө мөдөдөм жылыс, медым сетны делөвөј воча кыс Јемецкөј районса Молотов німа колхозса вөрлөзөмүн кеджас корисны март 1 лунса март 20 луноз нуөдны стахановској двухдекадык да корисны көт мыј, а тыртны вөрлөзөмүн план, не деңи вөрлөзөмүн провал, коді өні сөкыд положенијемн.

Со, сјјө колхозјасыс, кыз „Соц-Ильч“ пөрдөс 99 процент, кыскис 70 процент да мөдөдөс нөшта содтөд вөв да јөз вун реғыдја кадө кыскасөм да пөрдөчөм кытыс торжаломсө бырөдөм да странаалы мшиној валюта сетом моғыс.

Мылава вөрпунктса Көбыла курја участокса ужаломјас участоклыс плазасө тыртисны кераломон 102 процент да кыскасөм 74 процент да бостисны нөшта содтөд обязательствојас.

„Аемжу“ колхоз пөрдөс 92 процент, кыскис 103 процент да бостис содтөд обязательство 500 кубометр кыскасөм вьлө. А сиз-жө торја тысачыкјас, код-жас асыныс обязательствојаснысө тыртисны да бостисны содтөд обязательствојас, кыз Буржаков Николај (пөрдөс 1100 кбм. да содтөд бостис 300 кбм.), Пыстин Леонид да мукөд.

Но тајө еша. Стахановској месачыкын тэщөм уждык зик тырмытөм. Тајө висталө сјјө фактыс, мыј март 1 лунса сводка серві район паста вөрлөзөмүн план кералом куза тыртөма 70,35 процент, кыскасөм 50,2 процент. А витлунја өд куза некушөм результат ез сет тајө сводкаыс не керасөм не кыскасөм куза. Одыс нөшта чини, витлунја өд пөрдөчөмөң 1,0 процент, кыскасөмөң 2,3 процент.

Пөчтөм выдык торжаломыс вөр вөчөм да кыскасөм кытын, 20,1 процент, мбө 28245 кубометр вөр кулө мыр дорын. Торја вөрпунктјас, кыз Мылава нөшта-на улө деңисны витлунја өдсө, кыскасөмөң 1,4 процентөз, керасөмөң 2,5 процентөз, кор колө өв лунса өдыс кыскасөмөң не ешажык 2,5 процентөс да керасөмөң 1,5 процент.

Вөрпунктса јуралыөјас да леспромхоз ичет өдјасөө објаснајтоны, мыј вөрүн ужалө еша јөз да вөв вун. Збылысөө главнөј помканыс абу тавын. Но колө шуны, мыј јөз да вөв вун вөрпунктјасын испөлујтөбөшө шогытөм лока, уждөбөшө второстепенној ужалом вылын, а са-

мөј производство валас еша. Со, факт вөрүн ужаломсө 748 морт пышкыс 187 мортис оз ужалом производство вылас. А сиз-жө уна вөв вун испөлујтөсө второстепенној ужалом вылын. Зөв омөла испөлујтөбөшө лучкөвөј пілајас (Мылава, дутово), јитујјас вылын кыскасөм оз пуктыны пыдөдө. Тащөмантөмеханизаторској ужаломсөј главнөј помкабөшө лөбөшө вөрлөзөмүн ичет өдјасөшө.

Вөзө тащөм преступној ужалом терпитны оз пөз. Колө леспромхозса дирекцијалыс да леспунктса јуралыөјаслы пыр-жө боссыны боевөј ужалом, медым стахановској двухдекадыкын көт мыј, а тыртны вөрлөзөмүн план. Та вылө мјанөс корө партија да правителство, кодөс ми долженөс честөн пөртны олөмө. Öнi ССР Сојузса Совнаркомлөн петис историческөј төдчанлуна постановленіе „1937 во вьлө вөрлөзөмүн план жылыс да сјјөс олөмө пөртөм куза меропрјатіејас жылыс“, „Тайө централној могсө разрешитөм вьлө правителство постановленіејемн индөма јаснөј туй,—болшевистскоја котыртыны ужалом, лөсөдны пыр ужалом кадр да сјјө кадр-жас вөсна сталинскоја төждыны, решителноја кыпөдны вөрлөзөмөң техничөскоја да козајственнөја вөскөдлөм. Став-сө тајөс разрешитөм моғыс правителство постановленіејемн сетөма материалној подув, индөма конкретнөј лыдпасјас да срокјас.

ССР Сојузса Совнарком аслас тајө историческөј төдчанлуна шуөмас индөма вөрлөзөмүн нуөдны выжыд организационно-техничөској меропрјатіејес: вөрзаготовлајтыс крајјасын, областјасын да республикајасын индөма нуөдны паскыд да векныд колејасас вөркыскалан туйјаслыс паскыд сет стрөитөм. 1937 воын-нин вөрпөрдөдө план 60 прөцент тыртөм лучкөвөј пілајасөң обеспечитөм, уждон бригадалы мбө коллективлы мынтан практика бырөдөм да прогрөсивно-сделнөј сөстема пыртөм, пөрдөчөмын, кыскасөмөң и сөвтөчөм ректысөмын расценкајас кыпөдөм да вөрлөзөмөң вөскөдлыөјаслы уждон содтөм, пыр ужалом кадр лөсөдөм да сылы бур культурно-бытөвөј условіејас лөсөдөм“.

(Феврал 24-д лунса „Вөрлөзөмүн“ передовөјяс).

Ставыс тајө оз вермы не кыпөдны районвса вөрлөзөмөң пөвсын ужалом энтузиазмлыс вылгы ужалом производителност кыпөдөм куза, тысачыкстахановецјаслыс радјас содтөм куза. Боссыны став ужалом ермана јөзлы стахановској двухдекадыкын вөр программа ештөдөм вьлө тышө.

Орджоникидзенский призыв стахановцев и ударников

На-днях передовики Донбасса обратились ко всем рабочим угольной и металлургической промышленности с предложением объявить новый Орджоникидзенский призыв командиров и рабочих в ряды стахановцев.

Призыв стахановцев Донбасса в статью всем на стахановскую вахту памяти Серго Орджоникидзе—вызвало горячий отклик на предприятиях страны. Металлурги, железнодорожники, пищевики в ответ на предложение Донбассовцев отвечают дополнительным выпуском стали, угля, пищевых продуктов, тканей.

Обращение стахановцев Донбасса в стречено с большим подъемом колхозниками-казахами Азово-Черноморья. Стахановцы колхоза имени Буденного Целинского району обратились ко всем колхозам

Азово-Черноморья с открытым письмом, в котором пишут:

„Тяжелая промышленность под руководством товарища Орджоникидзе дала колхозам прекрасные тракторы и комбайны. Мы по примеру рабочих Донбасса, становимся на стахановскую вахту памяти Серго Орджоникидзе. Мы объявляемся собрать в среднем по 100 пудов зерна гектара. Трактористы обещают выработать на ЧТЗ по 5000 гектаров, а на СТЗ—по 2500 гектаров.

Мы, обращаемся ко всем стахановцам колхозов, машино-тракторных станций Азово-Черноморья с призывом начать доход за стахановский урожай, выращивать новые тысячи стахановцев, помогать им своим опытом, советом и делом. Лучший памятник большевистскому богатарию—новое стахановское пополнение“. (ТАСС)

Рајзо оз пөрт олөмө слотлыс шуөмсө

Феврал 16-д лунө мунис социалистическөј скөтвицөм мастераслон слот, тајө слотыс пуктис ас вөзас 1937-д во кежлө зөвгырыс могајас—удој кыпөдны шөркөдө 1000—1200 литроз, бырөдны падејасгырыс дај пөснө кукан, ас пөвсыс, велөдны зоотехника, велөдны бура сталинскөј конституција. Кутчисны социјалысөмө скөтвицөм куза „Соц-Ильч“ да Калинин німа колхозјас.

Слот вывса делегатјас шыдчисны став колхозса скөтвицөјас динө да петисны ордысны, но тајө шыдчөмөсө да ордысан договорсө паручитисны шылөдны Рајзолы. Рајзоын јуралыс Карманов да Рајзоа зоотехник Паршуков пуктисны шыдчөмсө и ордысан договорсө папка пыш-

кө и оз көсөсны јбөдны газөт пыр, а шуоны „ми пө инөм оғбө ештө вөчны та куза. Ем-пө мукөд ужалом“.

„Мукөд ужалом? Сөрт рајзога чинушјаслөн ем „мукөд ужалом“,—бурократическөј ужалом. Ми слот вывса участныкјас пыр-жө корам слотлыс шуөмсө партны олөмо. П.

ВЕГКӨДӨМ

Феврал 3-д лунөса 10-д нөмера мјан газөтын пөрвөја мөстбөкөс „Пыдысөшө велөдны партијалыс исторіјасө“ німа заметканыс вылысөн 4-д стрөканыс ло ма грубөј политическөј өшыбка. Гіжөма: „трөдицкөј радјас вьлө пөдлој рөдиналы ізменничөскөј ужалом“. Колө лыдыны. «Социалистическөј рөдиналы пөдлој ізменничөскөј ужалом». РЕДАКЦИЈА

ИНСТИТУТ МАССОВОГО ЗАОЧНОГО ОБУЧЕНИЯ ПАРТАКТИВА ПРИ ЦК ВКП(б)

КАЛЕНДАРЬ РАДИОЛЕКЦИЙ НА МАРТ 1937 ГОДА

- История ВКП(б):
 - Популярный курс 5, 15, 25
 - Повышенный курс 1, 10, 20, 28
- История СССР 3, 13, 23, 26, 2, 22.
- По Ленинизму 9, 14, 19, 29.
- Отдельные произведения Маркса-Энгельса, Ленина-Сталина. 4
- Политика партии в деревне и вопросы Сталинского с-х устава 7, 17, 27
- Текущей политики партии и правительства 8
- Изучающим книгу Карпинского „Беседы о ленинизме“ 11, 16, и 21.

Темы лекций и консультаций заранее объявляются по радио РАДИОЛЕКЦИИ ПЕРЕДАЮТСЯ через станцию имени КОМИНТЕРНА с 18 час. 30 мин. до 19 час. 30 мин. по Московскому времени.

Мылдин вөрпромхозлөн 1937-д во март 1-д лун кежлө ВӨРЛӨЗӨМҮН СВОДКА

Вөрпунктјас	ПӨРӨДӨМА		КЫСКОМА		УЖАЛИС			Тысачныкјаслон лыд		
	Сезонса план динө (процент)	Вит лунја өд (процент)	Сезонса план динө (процент)	Вит лунја өд (процент)	Јөз вын ста- выс	Сы піыс пөрдө- юмын	Вөв лыд	Пөрдөчөмөң	Сыла ка вын.	Кыска обөми
Якша	74,5	0,5	36,2	1,9	78	8	57	8	5	13
Когыл	67,3	2,3	61,6	3,1	124	41	31	18	5	8
Мылава	83,1	2,5	52,4	1,4	201	29	89	22	4	22
Вельју	61,6	2,2	46,1	2,5	156	85	63	21	7	11
дутово	66,3	1,1	50,25	2,85	189	48	48	13	1	3
Ј.П.Х пөрта	70,35	1,0	50,2	2,32	748	161	288	73	22	57
Вбш 1937 воын март 1-д лун кежлө	77,8	3,3	59,2	2,32	1085	332	372	—	—	—